

Transformatie? Tijd voor de landing!

Adri van Montfoort
Actualiteitscollege InHolland
Haarlem, 23 maart 2018

 vanmontfoort

vanmontfoort.nl Pijnarstraat 11 | T: 0348 48 12 00
3847 QN Vroonduin | info@vanmontfoort.nl

Programma

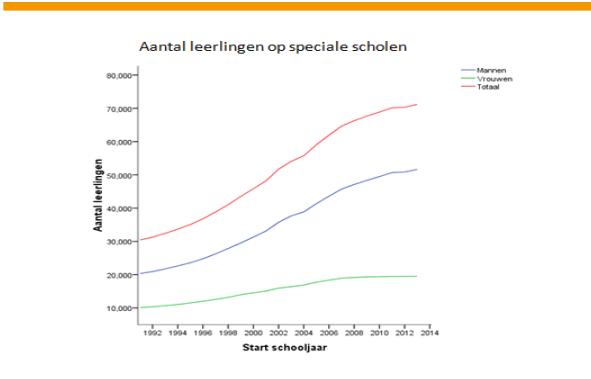
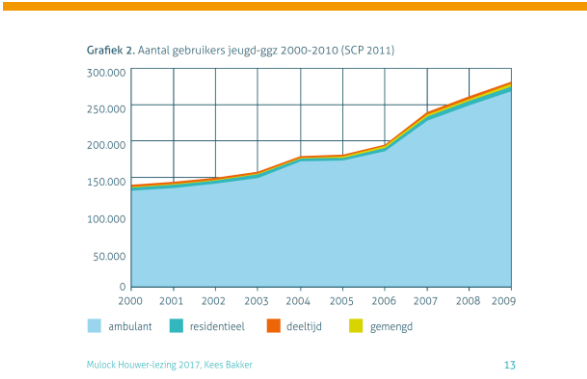
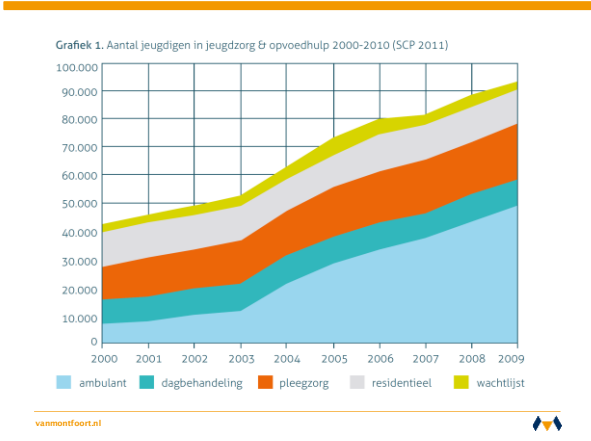
- ▶ Steeds meer zorg(en)
- ▶ De VNG-mantra
- ▶ Wat nu?
 - ▶ Preventie: Alle beleid is jeugdbeleid
 - ▶ Normaliseren: Inclusie, risico's en crises
 - ▶ Professionele oordeelsvorming
 - ▶ De nieuwe toegang
 - ▶ Integrale aanpak
 - ▶ Ruimte voor professionals

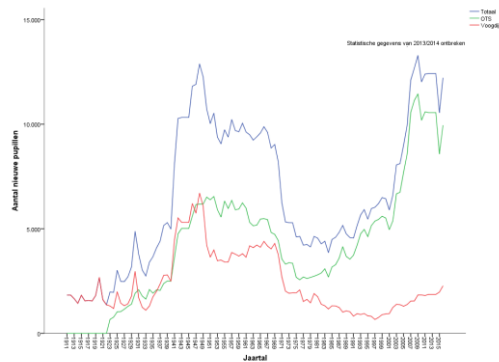
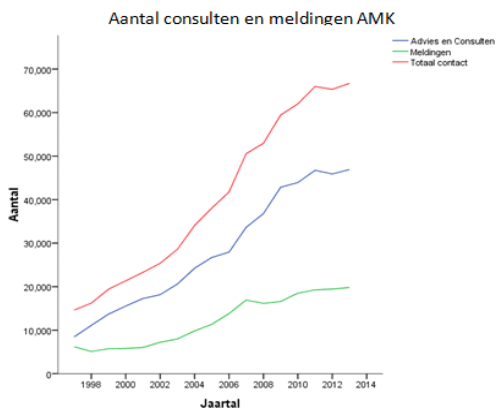

Steeds meer zorg(en)

Doelen van de Jeugdwet

- ▶ Preventie, meer eigen verantwoordelijkheid
- ▶ Participeren, normaliseren, ontzorgen
- ▶ sneller **jeugdhulp** op maat, **dicht bij huis**, om zo het beroep op gespecialiseerde zorg te verminderen;
- ▶ betere **samenwerking** rond gezinnen: 1-gezin, 1-plan, 1-regisseur, o.a. door **ontschotting van budgetten**;
- ▶ meer **ruimte voor professionals**, door de **regedruk serieus terug te dringen**.

Memorie van Toelichting Jeugdwet

vanmontfoort.nl

De vaste woorden

- ▶ De transformatie
 - ▶ Vroegtijdige hulpverlening
 - ▶ Eigen kracht en normaliseren
 - ▶ Generalist en keukentafelgesprek
 - ▶ Ontschotten en Eén-gezin-één-plan
 - ▶ Terugdringen bureaucratie en ruimte voor professionals
- vanmontfoort.nl

Preventie

- ▶ Is het beëindigen van het ouderlijk gezag preventie of uiterste redmiddel?
 - ▶ Is het onder toezicht stellen van een minderjarige door de rechter preventie of uiterste redmiddel?
 - ▶ Beide maatregelen zijn ingevoerd met preventie als argument:
 - ▶ Gezagsbeëindiging (1901) was preventie latere jeugdcriminaliteit
 - ▶ OTS (1921) was preventie van uithuisplaatsing
- vanmontfoort.nl

Vroegtijdige interventie

De bewering:

- ▶ 'Eerder hulp op maat, minder dure voorzieningen'
- ▶ "1 Euro investering als het kind 4 jaar is bespaart 7 euro later aan jeugdgevangenschappen"

De denkfouten:

- ▶ Niet alle problemen beginnen klein
- ▶ Niet alle kleine problemen worden zonder professionals groter
- ▶ Niet alle problemen worden door hulp opgelost
- ▶ Niemand weet vooraf welke jeugdigen later in de zware zorg komen (achteraf kan iedereen de toekomst voorspellen)

vanmontfoort.nl

Vroegtijdige interventie

Het beleid:

- ▶ Uitbreiding verantwoordelijkheid overheid en professionals
- ▶ Uitbreiding gratis aanbod aan professionele hulp

Effecten:

- ▶ Overbelasting lokale teams
- ▶ Toename druk op crisishulp en zware voorzieningen

Verklaring:

- ▶ Als bezorgde professionals verder de leefwereld binnendringen, leidt dat tot meer verwijzingen naar zware zorg

vanmontfoort.nl

Eigen kracht en normaliseren

De bewering:

- ▶ Tot nu toe waren de professionals gericht op problemen en diagnoses; vanaf nu gaan we normaliseren

De denkfout:

- ▶ Het beleid en de professionals waren vroeger juist meer gericht op krachten, het gewone leven en eigen verantwoordelijkheid
- ▶ Hulp zo licht mogelijk, zo kort mogelijk en zo dicht mogelijk bij huis was al het motto van de Wet op de Jeugdhulpverlening 1989

vanmontfoort.nl

Eigen kracht en normaliseren

Het beleid:

- ▶ De overheid rukt sinds 2015 versneld verder op!
 - ▶ 'Achter de voordeur'
 - ▶ 'Vrijwillig maar niet vrijblijvend'
 - ▶ 'Drang en dwang'
 - ▶ 'Laatste kans-beleid'
 - ▶ 'Opschalen'
 - ▶ 'Doorpakken'
 - ▶ 'Kinderen op de radar'
 - ▶ 'Zicht op veiligheid'

vanmontfoort.nl

Generalist en keukentafelgesprek

De bewering:

- ▶ De toegang van BJZ met het Indicatiebesluit was onnodige bureaucratie.
- ▶ De gemeente is niet bureaucratisch.
- ▶ Een keukentafelgesprek door generalist volstaat

De denkfouten:

- ▶ Verleningsbeschikking = Indicatiebesluit
- ▶ De gemeente is niet bureaucratisch
- ▶ Vraagverkenning is een vak

vanmontfoort.nl

Generalist en keukentafelgesprek

Het beleid:

- ▶ De 'sluis' is uit de toegang gehaald, waardoor de instroom ongecontroleerd verloopt
- ▶ De gemeente heeft het belangrijkste sturingsmiddel weggegooid

De effecten:

- ▶ Veel gemeenten weten niet hoeveel geld ze uitgeven en niet welke keuzes eraan ten grondslag liggen
- ▶ Veel gemeenten gaan over het budget heen
- ▶ Voor inwoners is het ondoorzichtig en is er rechtsongelijkheid en -onzekerheid

vanmontfoort.nl

“Alle beleid is jeugdbeleid”

- ▶ Gezinsbeleid
- ▶ Werk en inkomen
- ▶ Wonen en leefomgeving
- ▶ Onderwijs
- ▶ Kinderopvang
- ▶ Peuterspeelzalen
- ▶ Jeugdgezondheidszorg
- ▶ Media
- ▶ Gezond eten en drinken
- ▶ Sport
- ▶ Kunst en cultuur
- ▶ Jeugd- en jongerenverenigingen

vanmontfoort.nl

Normaliseren = risico's verdragen

- ▶ Wie transformeert?
 - ▶ De gemeenschap, de gemeente, de beroepskrachten, de organisaties
- ▶ Waar zien we het?
 - ▶ Bij de ernstige problemen
 - ▶ Minder uitstoting van jeugdigen en gezinnen met probleemgedrag

vanmontfoort.nl

Transformatie-criterium

- ▶ De mate waarin de lokale gemeenschap, de professionals en de gemeente erin slagen voor jeugdigen die uit huis geplaatst zijn en niet in een perspectief biedend pleeggezin wonen een arrangement te maken waarmee deze jeugdigen positief en veilig in de eigen leefomgeving opgroeien.

vanmontfoort.nl

Ambitie

- ▶ Binnen 4 jaar halveren van het aantal kinderen in (gesloten) residentiële jeugdhulp t.o.v. 2017
- ▶ Het begint bij de leefwereld!
- ▶ Gemeente kan beginnen met positie kiezen!
- ▶ Iedereen, van buurtbewoners en werkgevers tot politie en professionals uitnodigen om mee te doen
- ▶ Professionals: bescheiden en soms robuust
- ▶ Discussie over beslissen bij onzekerheid

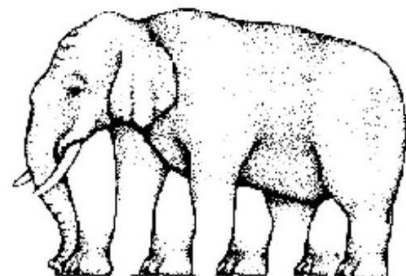
vanmontfoort.nl

vanmontfoort.nl

Onzekerheid is de olifant in de jeugdhulp

vanmontfoort.nl

Oorzaken onzekerheid

- ▶ De verhalen zijn onderling tegenstrijdig
- ▶ De 'feiten' en gebeurtenissen zijn omstrede
- ▶ Het beeld is meerduidig
- ▶ De informatie is onvolledig
- ▶ Er is tijdsdruk
- ▶ Sociale wetenschap is correlatie, geen causaliteit!
- ▶ De toekomst van de jeugdige is onzeker als we ingrijpen
- ▶ ...en als we niet ingrijpen

vanmontfoort.nl

Complex en onzeker

- ▶ De opvoedings situatie is vaak complex
- ▶ Er zijn veel factoren en invloeden
- ▶ Dat vraagt analytisch vermogen van de medewerker
- ▶ Onzekerheid is een ander soort belasting
- ▶ Het vraagt andere hulpmiddelen om de best mogelijke beslissing te nemen
- ▶ Dat vraagt kritisch denkvermogen van de medewerker

vanmontfoort.nl

Complex, niet onzeker

Los deze vergelijking op:

$$\begin{aligned} & \propto \frac{\prod_{j=1}^K \Gamma(n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_j)}{\Gamma(\sum_{j=1}^K n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_k + 1)} \prod_{j=1}^K \frac{\Gamma(n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_j)}{\Gamma(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k)} \\ & \times \Gamma(n_{m(l)}^{k-(m,n)} + \alpha_k + 1) \frac{\Gamma(n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k + 1)}{\Gamma(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k + 1)} \\ & \propto \frac{\Gamma(n_{m(l)}^{k-(m,n)} + \alpha_k + 1)}{\Gamma(\sum_{j=1}^K n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_k + 1)} \frac{\Gamma(n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k + 1)}{\Gamma(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k + 1)} \\ & = \frac{\Gamma(n_{m(l)}^{k-(m,n)} + \alpha_k) \Gamma(n_{m(l)}^{k-(m,n)} + \alpha_k)}{\Gamma(\sum_{j=1}^K n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_k) \Gamma(\sum_{j=1}^K n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_k)} \frac{\Gamma(n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k) \Gamma(n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k)}{\Gamma(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k) \Gamma(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k)} \\ & \propto \frac{(n_{m(l)}^{k-(m,n)} + \alpha_k)}{(\sum_{j=1}^K n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_k)} \frac{(n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k)}{(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k)} \\ & \propto \frac{n_{m(l)}^{k-(m,n)} + \alpha_k}{(\sum_{j=1}^K n_{m(j)}^{k-(m,n)} + \alpha_k)} \frac{n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k}{(\sum_{j=1}^V n_{1j}^{k-(m,n)} + \beta_k)} \end{aligned}$$

vanmontfoort.nl

Onzeker, niet complex

Gaat u links of rechts?

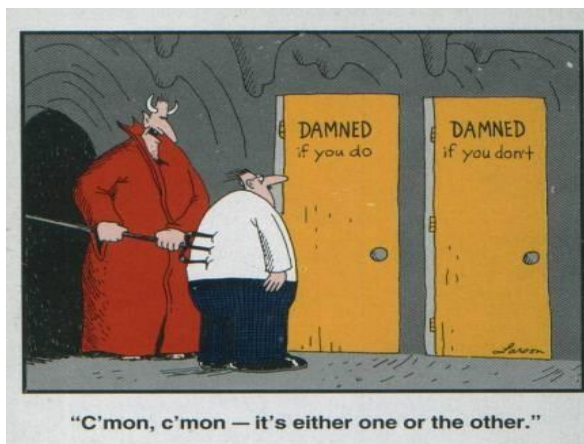
vanmontfoort.nl

Gevolgen van de onzekerheid

- ▶ Jeugdbeschermer moet handelen in onvoorziene omstandigheden
- ▶ Jeugdbeschermer werkt net als iedereen met 'vuistregels' of denkpatronen
- ▶ Er is altijd kans op fout type I en kans op fout type II
- ▶ Buitenwereld verwacht 'fout gedaan' met 'fout gedaan'
- ▶ Er blijven verschillende perspectieven en verhalen bestaan
- ▶ Dit is een specifiek soort belasting in het werk (misschien een belangrijk deel van de *ervaren* werkdruk)

vanmontfoort.nl

Twee typen fouten

	Interventie was niet nodig	Interventie was wel nodig
Interventie niet gegeven	Goed	Vals negatief
Interventie wel gegeven	Vals positief	Goed

vanmontfoort.nl

Framing

- ▶ De moeder van Irene (7 j) wil niet dat Irene contact heeft met haar vader. Ze zegt, dat de man seksueel ongeremd is en dat ze daarom bij hem weggegaan is.
- ▶ De vader van Irene zegt, dat de moeder psychische problemen heeft als gevolg van haar jeugd. Ze projecteert haar nare ervaringen op de vader zonder enige grond.
- ▶ De jeugdbeschermer schrijft, dat de ouders van Irene zijn verwickeld in een vechtscheiding.

vanmontfoort.nl

Tunnelvisie

- ▶ "Janine heeft duidelijk last van de gevolgen van het seksueel misbruik waarvan zij vermoedelijk het slachtoffer is"

vanmontfoort.nl

Hulpmiddelen

- ▶ Tegenspraak organiseren
- ▶ Regel één: 'doe het nooit alléén!'
- ▶ Alle perspectieven
- ▶ Terug naar de bron
- ▶ Analysemodel De Vier Vensters
- ▶ Munro's maxim*

*"The single most important factor in minimising errors is to admit you may be wrong" (p. 125)

vanmontfoort.nl

Analysemodel jeugd

de vier vensters
HET NIEUWE TOEGANG

vanmontfoort.nl

De nieuwe toegang

- ▶ Herkenbare toegang voor opvoedingsvragen
- ▶ Jeugdprofessionals:
 - ▶ Vraagverkenning en eerste beslissing
 - ▶ Planmatig werken zelf gezinnen begeleiden
 - ▶ Verwijzen en volgen
- ▶ Aansluiten bij de vraag (niet standaard de zrm, etc. invullen)
- ▶ Duidelijkheid over wat de gemeente wel en niet biedt
- ▶ Mogelijkheden ouders en jeugdigen bij meningsverschillen
- ▶ Analyse en hulp gaan cyclisch samen:

"als je een gezin wilt leren kennen, probeer het dan eens te veranderen"

vanmontfoort.nl

Integrale aanpak

- ▶ Enkelvoudige vragen enkelvoudig beantwoorden
- ▶ Aparte labels voor Opvoedingsvragen, WMO en Participatiewet sluiten beter aan bij de mensen dan één loket
- ▶ De professionals moeten alert zijn op multiproblematiek
- ▶ De gemeente moet integrale aanpak mogelijk maken voor de 10-15% gezinnen waar dat nuttig is
- ▶ Een gezin bepaalt zelf of er een plan geschreven moet worden, en of dat één plan moet zijn, behalve wanneer een instantie bevoegdheden gebruikt voor publieke taak

vanmontfoort.nl

Ruimte voor professionals

- ▶ Politieke acties is nodig om het aantal tucht, toezicht en keurmeesters te halveren:
 - ▶ Stop de marktwerking in de jeugdbescherming
 - ▶ Halveer de Inspecties
 - ▶ Voer de regel in, dat over één gebeurtenis slechts één klacht- of tuchtprocedure gevoerd kan worden
- ▶ Professionele oordeelsvorming versterken door de beroepsgroepen:
 - ▶ Kritisch denken moet kern worden van social work opleidingen
 - ▶ Organiseer een lerende praktijk

vanmontfoort.nl

